

Nodirbek KARIMOV,
Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti mustaqil tadqiqotchisi
E-mail: nodirbekkarimov@mail.ru

DSc, professor U.Saydazimova taqrizi asosida

THE EXPRESSION OF THE AUTHOR'S ARTISTIC INTENTION IN THE STORY "OUR TWISTED HERO" OF YEE MUN-YEOL

Annotation

This article highlights the expression of the author's artistic intention in the story "Our Twisted Hero" written by one of the famous authors in Korean literature, Yee Mun-yeol. Ideological division and its terrible consequences are explained through this story of the writer, while at the same time, the emergence of different thinking in the cultural layer is skillfully shown. The depth of the differences between rural and urban life is reflected in the eyes of a child. Yee Mun-yeol relates the unrest in society to school life.

Key words: Korean literature, Yee Mun-yeol, "Our Twisted Hero", artistic intention, ideological division, cultural layer, diversity of opinion, urban and rural life, disturbances in society, school life.

ВЫРАЖЕНИЕ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ЗАМЫСЛА АВТОРА В ПОВЕСТИ "НАШ ИСПОРЧЕННЫЙ ГЕРОЙ" ЛИ МУНЁЛЯ

Аннотация

В данной статье освещается выражение художественного замысла автора в повести "Наш испорченный герой", написанной одним из известных авторов корейской литературы Ли Мунёлем. Идеологический раскол и его страшные последствия объясняются в этом рассказе писателя, в то же время умело показано зарождение иного мышления в культурном слое. Глубина различий между сельской и городской жизнью отражается в глазах ребенка. Ли Мунёль связывает волнения в обществе со школьной жизнью.

Ключевые слова: Корейская литература, Ли Мунёль, "Наш испорченный герой", художественный замысел, идеологическое разделение, культурный слой, многообразие мнений, городская и сельская жизнь, волнения в обществе, школьная жизнь.

LI MUNYOLNING "QADDI BUKIK QAHRAMONIMIZ" HIKOYASIDA MUALLIF BADIY NIYATI IFODASI

Annotatsiya

Mazkur maqolada koreys adabiyotida mashhur ijodkorlardan biri Li Munyol qalamiga mansub "Qaddi bukik qahramonlarimiz" hikoyasida muallif badiiy niyati ifodasi yoritib beriladi. Maifkuraviy bo'linish va uning mudhish oqibatlari adibning mazkur hikoyasi orqali bayon qilinadi ekan, shu bilan birga madaniy qatlamda turfa fikrlilikning paydo bo'lishini mohirona ko'rsatiladi. Qishloq va shahar hayoti o'rtasidagi tafovutlarning chuqurligi bola nigohida aks ettiriladi. Li Munyol jamiyatdagi tartibsizliklarni maktab hayoti bilan bog'lab ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Koreys adabiyoti, Li Munyol, "Qaddi bukik qahramonimiz", badiiy niyat, maifkuraviy bo'linish, madaniy qatlam, turfa fikrlilik, shahar va qishloq hayoti, jamiyatdagi tartibsizliklar, maktab hayoti.

Kirish. So'nggi yillarda koreys adabiyoti ijtimoiy-siyosiy jarayonlar fonida taraqqiyot bosqichiga kirdi. Koreya tarixida o'chmas iz qoldirgan turli tashqi tazyiq hamda ichki to'qnashuvlar adabiy jarayonlarga ham o'z ta'sirini o'tkazmay qolmadi. Koreys adabiyotshunosligida mustaqillikdan keyingi (1945-yillar) davrda adabiyot uch bosqichga bo'lib o'rganiladi. 1970-yillardan boshlangan uchinchi bosqich bugungi kunni ham o'z ichiga qamrab oladi. Bu davr koreys jamiyatining barcha ijtimoiy sohalarida sodir bo'lgan qayta qurish, mamlakatni taraqqiyot yo'liga olib chiqish, shahar hududlarining kengaytirilishi, ishlab chiqarishning rivojlantirilishi milliy qadriyat va azaliy madaniyatning an'anaviy ildizlariga bolta urdi. Shuningdek, bu vaqtga kelib xalq kuchli harbiy boshqaruv hamda demokratiya uchun kurashlar jarayonini ham boshdan kechirdi. Maifkuraviy kurashlardan keyin mamlakatda yuzaga kelgan bo'shliq (xaos) hamda harbiy boshqaruv davrida koreys adabiyoti chuqur ma'naviy inqirozga uchradi. Bu vaqtga kelib adabiy jarayonlarda milliy adabiyotning nazariy asoslari qaysi o'zanda kechishi kerak, degan haqli savol tug'ildi. Shu bilan birga ikkiga ajragan millat haqidagi tushunchalar adabiyotda

qanday o'z aksini topadi, kabi bahs-munozaralar kuchaydi. Ommaviy madaniyat fenomeni ta'sirida oddiy kitobxon uchun mo'ljallangan asarlar yaratila boshlandi. Bu asarlarning asosiy mazmun-mohiyati ijtimoiy tengsizlik va uni hal qilish yo'llarini izlashdan iborat edi. Bu mavzu koreys xalqi uchun yangilik emas. Chunki uzoq feodal tuzumni boshidan kechirgan koreys adabiyotining mumtoz qissalari "Xon Kil Don haqida qissa" da ijtimoiy mavqe, "Chxunxan haqida qissa" da kisenlikdan qutilish, "Xinbu va Nolbu haqida qissa" da kambag'allikka qarshi kurash motivlari yangraydi. Koreya urushi, 1960 yil aprel oyida bo'lib o'tgan namoyishlar, 1961 yil may oyidagi to'ntarishlar oqibatida maifkuraviy bo'linishning xalq ongiga ta'siri muammosi mamlakatda kambag'allik, ochlik va o'limning ko'payishida yanada chuqurlashdi. Maifkuraviy bo'linish fojiasi hamda uning mudhish oqibatlarini boshidan kechirgan mohir nasrnavis Li Munyol o'zining "Qaddi bukik qahramon" hikoyasida madaniy qatlamda turfa fikrlilikning paydo bo'lishini [1] mohirona ko'rsata oldi.

Adibning mazkur hikoyalarida uni yillar davomida bezovta qilib kelgan ijtimoiy-siyosiy, shaxsiy hayotidagi ruhiy

iztiroblari, qiyinchiliklari tarixiy saboq kabi yangraydi. Hikoyada Li Munyol xotiralarida qolgan qaydlar–hayotning achchiq haqiqatlari real bayon qilingan.

“Qaddi bukik qahramon” hikoyasi 1987 yili Janubiy Koreyada demokratiya uchun harakatlar ayni avj nuqtasiga chiqqan paytda nashr qilindi. Yil mamlakatda harbiy boshqaruvga qarshi xalq kurashi bilan tarixda o'chmas iz qoldirdi, xalq orzulari ushaldi: u istagan islohotlar o'tkazildi.

“O'sha yili, mart oylarining o'rtalarida, Liberal partiya tomonidan ta'sis etilgan hukumat, hokimiyat tepasida so'nggi nafasini olmoqda edi” [2].

Muallif 1987 yil iyun voqealari boshlanishidan oldin hokimiyat yuritayotgan siyosatning umri tugab borayotganini olis qishloq maktab hayoti tasvirida ko'rsatadi. Bir qarashda, hikoya–maktab o'quvchilari va o'qituvchilar, o'quvchilarning o'zaro munosabatlari haqidagi oddiy tarixiy voqeaga o'xshaydi. Aslida bu voqea zahiriga gohida inson aqli yetmaydigan, aql bovar qilmaydigan fikr joylashtirilgan.

Xan Pyon Te–“hayotda ko'pni ko'rmagan” quyi maktab o'quvchisi haqiqat uchun kurashadi, aynan bosh qahramonning bu xarakteri muallif uchun muhimlik kasb etadi. Bosh qahramonning bolalarcha samimiy va haqiqatni tiklash uchun sabotli ishonchi kitobxonni befarq qoldirmaydi. U yangi maktabda, yangi sinfdoshlar orasida o'z o'rnini topa olmaydi, ammo bir vaqtning o'zida maktabda o'rnatilgan tartib hamda loqaydlikka toqat qila olmaydi.

“...Men faxrlanib qatnab yurgan Seuldagi eng zo'r maktabni tashlab, provinsiyaning kichik shaharchasida joylashgan bechorahol maktabga o'tishimga to'g'ri keldi. Davlat xizmatida ishlaydigan otam ishxonasida fitnalarga aralashib qolgani bois oilamiz u yerga ko'chib o'tish majbur bo'ldi” [3].

Hikoyadan keltirilgan parchada muallifning bolalik xotiralarini bo'y ko'rsatadi: fuqarolar urushi davrida otasi siyosiy fitnalarga sabab yashash joyini janubdan shimolga ko'chirishga majbur bo'lgan edi. Otasi shimolda bo'lgan muallif juda ham ko'p to'siqlardan o'tishga, hatto atrofdagilarning nafratli munosabatini yengishga, og'ir turmush tarzini kechirishga mahkum edi. Shuning uchun ham Li Munyol badiiy niyatini o'z ixtiyorisiz yangi, notanish hamda ko'ngilsiz o'rtaga tushib qolgan o'n ikki yoshli bola obrazida ko'rsata oldi, uning hissiyotlarini ishonchli tasvirladi.

Hikoya davr ijtimoiy–siyosiy hayotining eng murakkab–demokratiya uchun kurash yillarida yozilgan bo'lsa–da, bola qahramon tafakkuridagi yangilik, mazkur davr fojiasiga aylanayotgan qishloq va shahar hayoti o'rtasidagi tafovutlarning chuqurligini bayon qilishda yuksak badiiy saviyasi bilan ajralib turadi. Bola qahramon ko'zi bilan jamiyatdagi jiddiy muammolar aks ettirilgan asar kitobxon va tanqidchilar tomonidan yuqori ko'tarinki ruhda kutib olindi.

Yangi maktab ostonasiga qadam qo'ygan kundan boshlab bosh qahramon Xan Pyon Te o'zi uchun kutilmagan vaziyat bilan to'qnashdi: barcha sinfdoshlari, hatto sinf rahbari–ustoz ham Om Sok De ismli shaxsga sig'inishar edi.

“Ilk bor–Om Sok De ismini eshitganimda, u mening xotiramga mahkam o'rnashib qoldi, balki u bola talaffuzidagi (ism) g'alati ton sababdir. U shunday aytdiki, xuddi bu qandaydir qirolning ismi edi, o'z–o'zidan itoat qilish va ehtirom ko'rsatish lozimdek. Va bu meni yanada g'ujanak bo'lishga majbur qildi, men o'zimni boshqara olmay qoldim” [4].

Bosh qahramon Xan Pyon Te maktabda boshiga tushgan ko'rguliklar sabab boshqa sinfdoshlari kabi Om Sok Dening boshqaruviga ko'nika boshladi. Bolaning otasi maktabdagi vaziyat bo'yicha unga maslahatlar bera boshladi. Ammo Om Sok De–sinfda lider bo'lib, bunga u kuch ishlatish va zo'ravonlik yo'li bilan erishdi, shu bilan birga u sinfda tartibni ushlab turishga muvaffaq bo'ldi. Ko'zga ko'ringan

lider sifatida u sinf va maktabda xohlagan ishini qiladi, xohlagan narsasiga erishadi, boshqalarga bo'ysunmaydi.

Om Sok De sinfdoshlaridan ikki–uch yosh katta bo'lib, ularga nisbatan bemalol kuch ishlatga olardi: savdo–sotiq bilan shug'ullanadigan oilalarning farzandlari unga har hafta ma'lum summani uzatishsa, fermerlarning farzandlari meva va sabzavotlar tashishar edi. Sinfda biror bir mas'uliyatli ishni kimgadir beradigan bo'lsa, u bola yoki qiz 100 xvan berishi kerak edi.

Hikoya Chon Sang Guk qalamiga mansub “Butning ko'zyoshi” hikoyasini yodga soladi. Har ikki muallif qalamiga mansub asarlarda bosh qahramonlar Om Sok De hamda Chve Kipyo obrazlarida mazkur davr mamlakat hokimiyati–harbiy boshqaruv tanqid ostiga olinadi. Kuch va zo'ravonlikka asoslangan jamiyat uzoq yashay olmaydi. To'g'ri, mamlakatda harbiy boshqaruv o'nyillikka cho'zildi, ammo demokratik harakatlar buning ildiziga bolta urishga muvaffaq bo'ldi.

Sinf rahbari Om Sok Dega ishonardi, chunki u sinf tozaligi uchun mas'ul bo'lib, turli tadbirlarni o'tkazishni qo'yilmaqom qilib bajarardi. Xan Pyon Te bu haqida sinf rahbariga gapirganida o'zi tushgan holatni shunday tasvirlaydi:

“...Xayolimda xuddi tubsiz quduqqa qulab tushayotgandek bo'ldim, yo'q, naq burnim tagida meni hammadan ajratib turuvchi baland devor paydo bo'ldi, endi men bunday vaziyatdan qutula olmayman” [5].

O'qituvchi Xan Pyon Teni urishib, urmasa–da, u tomonidan aytilgan nasihatomuz so'zlar bosh qahramon uchun zo'ravonlik kabi yangradi:

“Bu Seul emas, bu yerda boshqacha yashashadi. Shunday yashash qabul qilingan. Seulda, balki barcha o'quvchilar aqlidir, u yerda balki shu tariqa ishlash mumkindir. Ammo bu yerda bizning o'z qonunlarimiz bor, sen ham bu qonunga bo'ysunishing kerak” [6].

O'qituvchi Xan Pyon Tega butun sinf bolalari Om Sok Dedan qo'rqishlarini, shu sababli unga qarshi so'z ayta olmasliklarini tushuntirishga harakat qildi. Shu bilan birga Om Sok De boshqaruvi ostida sinfning “maktabda eng namunal sinfga aylanganini” alohida ta'kidladi.

Hikoyada Om Sok De nazorati ostida sinfning daraxt o'tqazish ishlarida faolligi sabab yuqori ko'rsatkichlarga erishgan bayon qilinadi. Shuningdek, sinf devorlaridagi qimmatbaho ramkalar ham Om Sok De harakatlari natijasidir, shu sababli sinf boshqa sinflardan ajralib turadi, bu esa o'z navbatida sinf rahbarini qoniqtiradi.

Hikoyadagi bu tasvirlar mamlakat hayotini o'zida to'liq aks ettiradi. Mamlakatni kuch va zo'ravonlik bilan boshqarayotgan harbiy hokimiyat olib borayotgan siyosat kichik shaharcha maktabini boshqarayotgan Om Sok De obrazida ko'rsatiladi. Harbiy boshqaruv davrida mamlakat iqtisodiyotida sanoatning jadal rivoji kuzatiladi, bu esa maktab hayotida daraxt o'tqazish ishlarida ko'zga tashlanadi. Xan Pyon Te bu ishlar kimlarning mehnatlari evaziga amalga oshirilayotganiga guvoh bo'lgani kabi, xalq ham mamlakatda iqtisodiyotning o'sishida o'zining oz ish haqiga rozi bo'lib ishlayotganini anglaydi.

Sinf qo'lga kiritayotgan yutuqlar faqat Om Sok De ismi bilan bog'lanadi, boshqa o'quvchilarning qilayotgan mehnatlari haqida lom–lim deyilmaydi, hatto bolalar buni tabiiy hol kabi qabul qilishadi. Sinfdoshlarining bu holatini ko'rgan Xan Pyon Te bu nohaqliklarga chiday olmaydi, yozuvchi esa bosh qahramonga ulkan vazifa yuklagan holda uning ko'zlarida xalqining kelajagiga baho beradi.

Om Sok De o'z sinfdoshlarining boshqalar tomonidan kaltaklanishiga yo'l qo'ymaydi, o'zining jismoniy kuchi va mushti bilan nafaqat sinfini, balki maktabini boshqaradi. Shu sababli butun sinf, maktab, jamoa undan ham “minnatdor”, ham unga “tobe”. Yozuvchi Om Sok Dening yoshi sinfdoshlaridan ancha katta ekanligiga urg'u beradi. Bu bilan u

qadimdan koreys jamiyatida amal qilingan an'ana "iyerarxiya"ni eslatib o'tadi.

Koreys jamiyati siyosiy sohalarida o'z qarashlariga ega, davlat arbobi, esseist Li Kyu Te bunga shunday boho beradi:

"Iyerarxiya (quyi mansabdorlarning yuqori mansabdorlarga bosqichma-bosqich bo'ysunishi)-koreys xalqining mavjudlik belgisi, ierarxik tuzumdan chiqish esa koreys jamiyatidan chiqishga tenglashtiriladi" [7].

Hikoyada nafaqat siyosiy jarayon, ijtimoiy muhit, balki asar uchun tanlangan makon ham muallif uchun alohida ahamiyat kasb etadi. Jumladan, Seul demokratik tamoyillar asosida rivojlanayotgan shahar, provinsiya joylashgan shaharcha esa bir tomondan mamlakatning qoloq hududi bo'lsa, ikkinchi tomondan muallifning otasi ketishga majbur bo'lgan Shimoliy Koreya haqidagi tasavvurlaridir. Hikoyada bu shunday tasvirlanadi:

"...Bu yerda esa anneksiya davrida yapon uslubida qurilgan, oldi suvalgan hamda sinf yozuv taxtalari smola bilan yopishtirilgan eski, to'kilib turgan uy. Bularning barchasi meni qandaydir ta'sirli hayratlar olamiga giriftor qildi, men o'zimni quvilgan shahzoda kabi his qildim" [8].

Li Munyol olis provinsiya shaharchasidagi taraqqiyotdan uzilib qolgan hayotni ishonchli tasvirlash uchun poytaxt shahardan kelgan o'n ikki yoshli bolaning ilk bor o'qituvchilar xonasiga ko'zi tushgani tasvirida yanada jonlantiradi. Bexosdan bola xonadagi har bir detalga diqqatini qaratarkan, shahar maktabi bilan parallel o'tkazadi:

"O'qituvchilar xonasiga ko'zim tushganda kayfiyatim batamom tushib ketdi. Seuldagi eng yaxshi mening eski maktabimda o'qituvchilar xonasi keng, yorug' bo'lib, o'qituvchilarning barchasi yaxshi kiyingan va hayotdan mamnun edilar. Bu yerda esa xona bir sinf xonasidek bo'lib, o'qituvchilarning o'niga bu yerda parovoz kabi tutunlarga ko'milgan darmonsiz, horg'in qishloq amakilari o'tirardi" [9].

Yangi maktab ostonasiga qadam qo'yish asnosida bosh qahramon hayot haqiqati bilan yuzma-yuz keldi. Aslida bu muallifning bir vaqtlar otasi sabab o'zi duch kelgan holatlardan biri edi. Xan Pyon Te bu yerda hayot oqimiga tushib nafaqat yashab qolishi, balki, o'zining mavjudligi uchun kurashishi, o'zi uchun notanish jamiyatda o'z o'rnini topa olishi kerak.

Xan Pyon Te obraziga singdirilgan o'zlikni anglash hamda erkin hayot uchun kurash masalalari ijtimoiy ziddiyatlar to'foniga uchradi. Bu muallifning badiiy niyati bo'lib, hikoyada bu ziddiyat bo'rtib namoyon bo'ladi. Adib o'zining harbiy boshqaruvga bo'lgan munosabatini maktab hayoti tasvirida, quyi sinf o'quvchisi obrazida mohirona ko'rsata oldi. Quyi sinflardagi jismoniy va ma'naviy zo'rqiqlik maktab o'quvchilari va o'smirlar o'rtasidagi ziddiyatning chuqurlashuviga sabab bo'ldi. Bu bilan muallif harbiy boshqaruv hokimiyati olib borayotgan noto'g'ri siyosatning ijtimoiy hayotning barcha sohalarini qamrab olgani, nafaqat ongli va savodxon insonlar, hatto, oddiy xalq ham bunga qarshi kurashga tayyor ekanligiga ishora qiladi.

"Maktabni tamomlaganimga ham o'ttiz yil vaqt o'tdi, ammo har safar men yarim yil davomida o'quvchi sifatida yolg'iz o'zim kurashgan holatni eslar ekanman, meni xuddi bolaligimdagi kabi noxush tushkunlik holat chulg'ab oladi. Gohida menda butun umr bo'yi shunday kurashlar og'ushida yashayotgandek tuyg'u paydo bo'ladi-loaql, men uchun u hali tugamagandek" [10].

Xan Pyon Te avval sinfda o'rnatilgan tartibga qarshi kurashdi, boshqalar uchun namuna bo'lgan liderga qarshi o'z fikrini bildirdi, ammo oxir oqibat sinfdagi "bir maromda kechayotgan" hamda "o'z tinch hayotidan mamnun" ayrim sinfdoshlari undan yuz o'girishdi, hatto unga qarshi ko'rsatmalar berishdi, imkon qadar yomonlik qilishga harakat

qilishdi. O'quvchilarning o'qituvchiga qilgan arzlari bunga yaqqol misol bo'la oladi.

Muallif harbiy boshqaruv hokimiyati yuritayotgan siyosatga xayrixoh kishilarning loqaydligi, xalq hayotini yaxshilash uchun harakat qilish o'niga "sen menga tegma, men senga tegmayman" qabilada ish tutayotgan, mamlakat prezidenti atrofida ayrim nopok insonlar haqida fikr yuritadi.

Natijasiz kurashlardan charchagan, Om Sok Dening haqiqiy qiyofasini ko'rsatishga intilayotgan bosh qahramon qalbida maktab, sinfdoshlari, o'qituvchisiga bo'lgan nafrat kundan-kunga kuchaya bordi. Kurash maydonida yolg'iz qahramon uchun o'qituvchining nohaqliklarga befarqligi yanada qo'rqinchli edi.

Va nihoyat intiqib kutilgan kun yetib keldi: "sinfda inqilob yuz berdi, temirdek mustahkam boshqaruvchi oddiy jinoyatchi deb e'lon qilindi va u izziz yo'qoldi". Yangi sinf rahbar ishini yangi tartibda boshladi: "sinfdagi barcha o'rnatilgan tartiblar o'zgardi. Endi barcha masalalar munozara va ovoza qo'yish yo'li bilan hal qilinardi". To'g'ri, qattiq boshqaruvga o'rganib qolgan sinf avval qoloq sinfga aylandi, ammo ular yangi hayotga o'rganishlari uchun vaqt yetarli edi.

Muallifning badiiy niyati: mamlakatda muttasil o'tkazilgan namoyishlar, xalq noroziligining kuchayishi, yoshlar o'rtasida o'zini halok qilish evaziga demokratik harakatni kuchaytirishga bo'lgan intilishlar evaziga harbiy boshqaruvga barham berildi (bosh qahramonning yarim yil davomidagi kurashi), harbiy boshqaruv hokimiyati mamlakatda o'tkazilgan islohotlardan keyin jamoatchilik fikridan qochib, ibodatxonada yashashga ketdi (Om Sok Dening izziz yo'qolishi).

Mutoz davr koreys nasrida katta hajmli asar-roman asoschisi Kim Manjuning "Sa xonimning janub bo'ylab sargardonliklari" romanida birinchi bo'lib badiiy nasrda-"kam ahamiyatli asar" da davlatdagi tartibsizliklar bilan bog'liq oilaviy konfliktni tasvirladi, insonda faqat uning o'zigagina tegishli shaxsiy ishlar bo'lishi mumkin emasligini ko'rsatib berdi. Insonning har bir qilmishi albatta muhitga ta'sir ko'rsatadi va butun davlat miqyosida og'ir oqibatlarga olib kelishi mumkin.

Romanda o'qimishli va iste'dodli erkak-davlat xizmatidagi sodiq mulozim obrazi riyokor odamlarning kirdikorlaridan azob chekadi, ammo ularni fosh qilish va o'zining aybsizligini isbotlash uchun o'zi hech narsa qilmaydi. Voqea-hodisalar jarayonida u o'zining tozaligini-szyun-szi yuksak axloqiy fazilatlarini saqlaydi. Shu sababli uni musibatlardan ikkinchi darajali personajlar qutqaradi. Qahramonlarga dushmanlik qiluvchi odamlar ayni vaqtda davlatga qarshi jinoyatchilar ham bo'lganlari bois, oxir-oqibat asar qahramoni ularni alohida shaxs sifatida emas, balki qonunni buzuvchilarni jazolash va burchini bajarmagan davlat mulozimi sifatida jazolaydi. Bunda roman qahramonlarining shaxslari tarixiy solnoma personajlarining obrazlari bilan ayni bir tamoyilga ko'ra tavsiflanadi: inson faoliyati oldindan belgilangan fazilat yoki nuqson ifodasi sifatida bayon etiladi.

Xulosa. Muallifning asosiy xizmati shundaki, u oilaviy konfliktni davlatdagi tartibsizliklar bilan bog'laydi va shu tariqa insonning shaxsiy ishlari bo'lishi mumkin emasligiga urg'u beradi. Romanda inson har bir shaxsiy qilmishi bilan uni qurshagan muhitga ta'sir ko'rsatishi va butun davlat miqyosida salbiy oqibatlarga olib kelishi keng miqyosda badiiy talqin qilinadi [11].

Li Munyol hikoyasida esa jamiyatdagi tartibsizliklar tarbiya o'chog'i-maktab hayoti bilan bog'lab ko'rsatiladi. Kim Manjun romanidagi qahramonlardan farqli ravishda Li Munyol bosh qahramoni harakatchan, faol va kurashchi. Oxirgi daqiqalarga qadar uning umidlari so'nmadi, unga yordamga kelgan yangi ustoz maktab, xususan, sinfdagi tartibsizliklarni to'xtatdi, bolalarni yangi tartib asosida yashashga, o'z haq-huquqlarini bilishga o'rgatdi.

ADABIYOTLAR

1. Камилова С.Э. XX аср охири–XXI аср бошлари рус ва ўзбек адабиётида ҳикоя жанри поэтикасининг ривож. филол. фанл. докт. дисс. автореф. – Б. 14.
2. Ли Мунёль. Наш сломленный герой. – СПб.: Гиперион, 2014. – С. 2–39.
3. Ли Мунёль. Наш сломленный герой. – СПб.: Гиперион, 2014.
4. Ли Мунёль. Наш сломленный герой. – СПб.: Гиперион, 2014. – С.4.
5. Ли Мунёль. Наш сломленный герой. – СПб.: Гиперион, 2014.
6. Ли Мунёль. Наш сломленный герой. – СПб.: Гиперион, 2014.
7. Жирар Рене. Козел отпущения. – СПб.: Изд-во Ивана Лимбаха, 2010. – С. 336.
8. Ли Мунёль. Наш сломленный герой. – СПб.: Гиперион, 2014.
9. Ли Мунёль. Наш сломленный герой. – СПб.: Гиперион, 2014. – С.5.
10. Ли Мунёль. Наш сломленный герой. – СПб.: Гиперион, 2014.
11. Сайдазимова У.Т. XVII–XVIII асрлар корейс насрининг маънавий–эстетик концепциялари. филол. фанл. докт. дисс. – Б. 169–170.

Gulmera KUCHIMOVA,
Jizzax davlat pedagogika universiteti doktoranti
E-mail: kuchimovagulmera@gmail.com

DSc, dotsent S.Zokirova taqrizi asosida

ABOUT THE STUDY OF ASEMANANTIC UNITS IN UZBEK LINGUISTICS

Annotation

At the morpheme level of the language, it is said that sometimes there are semantic units at the root of the morphonological changes and semantic shifts or blurring that have occurred in language development. Although such asemanant units participate in the morpheme structure of words, they are not characterized as independent morphemes. Therefore, studying such elements at the morpheme level of the language based on modern research is one of the interesting issues in today's linguistics. This article provides detailed information about semantic units. Opinions of scientists who researched asemanant units are commented on and explained with examples.

Key words: Asemanant unit, linguistic sign, semantic units, submorphs, path of analogy, morphemic units, interfix, affixal component.

ОБ ИЗУЧЕНИИ АСЕМАНАТИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ В УЗБЕКСКОМ ЯЗЫКОЗНАНИИ

Аннотация

На морфемном уровне языка иногда в развитии языка, говорится о морфологических изменениях происходящих в языковых единицах, а также о наличии асемантических единиц лежащих в основе семантических сдвигов или размываний. Хотя такие асемантические единицы участвуют в морфемной структуре слов, они не описываются как самостоятельные морфемы. Поэтому изучение таких элементов морфемного уровня языка на основе современных исследований является одним из интересных вопросов в современной лингвистике. В этой статье даётся подробная информация об асемантических единицах. Выражаются мнения к мыслям учёных, проводивших исследования над асемантическими единицами и объясняются на примерах.

Ключевые слова: Асемантическая единица, лингвистический символ, семантические единицы, субморфы, путь аналогии, морфемные единицы, интерфикс, аффиксальный компонент.

O'ZBEK TILIDA ASEMANANTIK BIRLIKLARNI O'RGANISH HAQIDA

Annotation

Tilning morfem sathida ba'zan til taraqqiyotida, til birliklarida yuz bergan morfonologik o'zgarishlar hamda semantik siljish yoki xiralashuvlar zahirida ba'zida asemanantik birliklar bo'lishi haqida aytiladi. Bunday asemanantik birliklar so'zlarning morfem tarkibida ishtirok etsa-da, ular mustaqil morfema sifatida tavsif etilmaydi. Shuning uchun tilning morfem sathidagi bunday elementlarni zamonaviy tadqiqotlar asosida o'rganish bugungi kun tilshunosligida qiziqarli masalalardan biridir. Ushbu maqolada asemanantik birliklar haqida atroflicha ma'lumot beriladi. Asemanantik birliklar ustida tadqiqot olib borgan olimlarning fikrlariga munosabat bildiriladi va misollar bilan izohlanadi.

Kalit so'zlar: Asemanantik birlik, lingvistik belgi, semantik birliklar, submorflar, analogiya yo'li, morfemasimon birliklar, interfiks, affiksali komponent.

Introduction. The concept of content and form in language is a highly and complexly interpreted concept. The form is subject to the content because the content requires its realization, realization in one form or another. According to Leonard Bloomfield, a leader in descriptive linguistics, forms are divided into simple and complex, as well as "free" and "bound" groups. The association and sequence of morphemes are defined as a "meaningful arrangement of forms". (1.123-127) p

Some linguists consider content to be a general concept, and meaning to be a specific concept. The content of a linguistic sign is multifaceted, lexical, semantic, or grammatical meaning is considered as one of its aspects. Another aspect of the matter is the sound or graphic indications of the sign. In other words, the content is considered as a unity of the signifier and signified, and the meaning is connected only with its form.

As a result of examining the morpheme composition of the word based on these approaches, it is known that some words contain elements known as "asemanant units" (proportionately, the term "semantic units" refers to typical

affix morphemes that have a certain meaning). We study the opinions of several linguists about asemanant units (perhaps it would be more correct to say asemanant element).

Methods. The linguist T.Mirzakulov was the first to elaborate on this issue in his research, including in his article published in 1987. It is known that in the Uzbek language, affixes are added to the base in a certain order. Some elements of the word structure undergo certain qualitative changes during the development of the language. It is observed that some of them have lost their meaning and function, and come close to or join the affix after it, ensuring its connection. These elements are recognized as "asemanant units". They are also called "submorphs" under the common name (pages 2.20-25).

In "Uzbek language morpheme dictionary" (Gulomov A., Tikhonov A., Kongurov R. Uzbek language morpheme dictionary. Tashkent: Fan, 1977 B.461) idiot(ahmoq/gar/chi/lik), man(odam/gar/chi/lik), rain(yomg'ir/gar/chi/lik), wet(nam/gar/chi/lik), shame(gar/chi/lik), mud(gar/chi/lik), and similar words are given separated into morphemic units. The element -gar in